

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

**Sekretarz Stanu
Jan Szyszko**

Warszawa, data: 18 maja 2026 r.

znak sprawy: DKF-VIII.6614.6.2026.MW

identyfikator koszulki: 3581569

telefon: 22 273 79 41

e-mail: Mateusz.Wrobel@mfi.gov.pl

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

**Dotyczy: wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich do MFiPR z dnia
12 marca 2026 r.**

Szanowny Panie Rzeczniku,

w nawiązaniu do Pańskiego wystąpienia z dnia 12 marca br. (znak: AE:PL-27378-80065-JJACB), dotyczącego art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (dalej: ustawa), w kontekście konstytucyjnej gwarancji prawa dostępu do informacji publicznej oraz prawa do informacji o stanie i ochronie środowiska, przedstawiam poniższe stanowisko.

Wspomniany przepis ustawy jest wzorowany na analogicznych rozwiązaniach przyjętych w ustawie regulującej politykę spójności dla perspektywy finansowej 2014-2020 (art. 37 ust. 6). Ważnym powodem jego wprowadzenia była ochrona praw własności intelektualnej, co wnikliwie przeanalizowano w przestąnym wystąpieniu. Jednakże wprowadzenie tego przepisu opiera się również na innych motywach.

Zgodnie z uzasadnieniem ustawy brak art. 48 ust. 1 mógłby skutkować dezorganizacją procesu wyboru projektów. Liczne wnioski o udostępnienie dokumentów i informacji przedstawionych przez wnioskodawców zaburzałyby pracę właściwej instytucji oceniającej projekty. Rodziłoby to ryzyko braku

bezstronności wyboru projektów albo nieuczciwych praktyk, polegających na powielaniu w ramach danego postępowania w zakresie wyboru projektów (dalej: postępowanie) rozwiązań opracowanych przez innych wnioskodawców.

Funkcją tego przepisu jest zatem również to, aby zabezpieczyć sprawny przebieg postępowania oraz zapewnić, by uwaga i zasoby właściwej instytucji nie były przekierowywane na rozpatrywanie wniosków o dostęp do określonych informacji, w tym rozstrzygnięcie kwestii, czy dany wniosek o dofinansowanie lub jego element stanowi taką informację i czy podlega ona udostępnieniu. Będzie to służyło również ograniczeniu niebezpieczeństwa przewlekłości wyboru projektów do dofinansowania, a zatem przyczyni się do zmniejszenia ryzyka utraty środków funduszy ze względu na zbyt małe tempo ich kontraktowania, co zdecydowanie leży w interesie publicznym oraz w interesie samych wnioskodawców zainteresowanych pozyskaniem środków unijnych.

Ponadto art. 48 ust. 1 ustawy ogranicza zróżnicowane traktowanie podmiotów uczestniczących w danym postępowaniu. Przyczynia się w ten sposób do spełnienia jednej z fundamentalnych zasad wyboru projektów – równego traktowania wnioskodawców. Pozwala uniknąć sytuacji, w której w tym samym postępowaniu wnioski podmiotów publicznych podlegałyby co do zasady upublicznieniu, a prywatnych (zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych) nie.

Jednocześnie przedmiotowy przepis służy ograniczaniu upubliczniania informacji, które są dopiero weryfikowane i oceniane, a które mogłyby być wykorzystywane do wywierania wpływu na właściwą instytucję lub oceniających albo do podważania rozstrzygnięć właściwej instytucji przez podmioty niebędące uczestnikami określonego postępowania.

Odnosząc się do przekazanego wystąpienia, uważam że kwestia oceny proporcjonalności wprowadzonego rozwiązania powinna być sprawdzana także z uwzględnieniem dodatkowej, moim zdaniem istotnej okoliczności. Ograniczenie dostępu do określonych informacji publicznych lub o środowisku nie ma charakteru absolutnego, tylko jednoznacznie określony pod względem podmiotowym. Zgodnie z jego literalnym brzmieniem, na przepis może powołać się wyłącznie właściwa instytucja prowadząca postępowanie. Tym samym osoby zainteresowane informacjami i dokumentami przedstawianymi przez wnioskodawców powinny być w stanie uzyskać do nich dostęp, na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Mogą one zwrócić się z wnioskiem o dostęp do informacji w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej lub ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko bezpośrednio do podmiotów obowiązanych do udostępniania informacji na podstawie tychże przepisów.

Dodatkowo chciałbym podkreślić, że nie wydaje się uzasadnione wskazywanie, iż istniejący przepis art. 48 ust. 1 ustawy prowadzi do ograniczenia kontroli społecznej nad transferami pieniężnymi. Z jednej strony przepisy prawa wyraźnie

wymagają, aby postępowanie było przejrzyste oraz zobowiązują do publikowania określonych informacji o jego przebiegu i zapadających w jego trakcie rozstrzygnięciach. Z drugiej strony pozwalają na ogólnych zasadach uzyskiwać informacje o dofinansowanych projektach. Tutejsze ministerstwo wielokrotnie wskazywało, że umowa o dofinansowanie, w tym jej załączniki, także takie jak wnioski o dofinansowanie, mogą zostać udostępnione, o ile spełnione są inne warunki wynikające z przepisów prawa, w tym w szczególności związane z ochroną tajemnicy przedsiębiorcy czy prywatności osoby fizycznej.

Nie mogę natomiast zgodzić się z poglądem, że kontrola społeczna nad środkami publicznymi wymaga, aby właściwa instytucja prowadząca dane postępowanie była zobowiązana do udostępniania treści złożonych wniosków o dofinansowanie zanim zostaną one ocenione i zapadną wobec nich ostateczne rozstrzygnięcia. Oznaczałoby to, że dowolny podmiot, który nie jest uczestnikiem postępowania, na bieżąco prowadziłby swego rodzaju równoległą „ocenę” projektów lub, nie mając prawnie takich kompetencji, „nadzorował” lub „kontrolował” działania właściwej instytucji. Przepisy prawa pozostawiają to wyłącznie określonym podmiotom kontrolnym i audytowym oraz kontroli sądów administracyjnych.

Jednocześnie udział wnioskodawcy w postępowaniu nie znosi żadnych innych obowiązków dotyczących przygotowania inwestycji oraz informowania o niej bądź jej konsultowania, również w odniesieniu do kwestii środowiskowych. Złożenie wniosku o dofinansowanie w postępowaniu jest zwieńczeniem procesu polegającego na opracowaniu koncepcji i przygotowaniu do realizacji projektu. Sam ten proces wiąże się często z prawnymi obowiązkami informacyjnymi lub uzyskaniem zgód, opinii i ocen innych organów administracji, a zainteresowanym pozwala już od samego początku monitorować zamierzenia przyszłego wnioskodawcy i komunikować własną ocenę przygotowywanej inwestycji.

Mając na względzie powyższe, uważam, że ustawa nie wyklucza udostępniania informacji i dokumentów przedstawianych przez wnioskodawców, tylko przesądza o tym, że dzieje się to bez pośrednictwa właściwych instytucji prowadzących postępowania.

Informuję, że projekt ustawy na lata 2028-2034 zostanie dopiero opracowany i na tę chwilę nie przesądza, jakie przepisy zostaną w niej zawarte.

Z poważaniem

Jan Szyszko

/podpisano elektronicznie/